

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มศึกษาจากลักษณะโดยทั่วไปของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นอันดับแรก เพื่อให้ได้ความรู้โดยสังเขปของลักษณะภาษาไทยถิ่นนี้ก่อนแล้วจึงจำกัดขอบเขตลงไปศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นใต้ อ.เกาะสมุย เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผลต่อไป เมื่อศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้แล้ว ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไท เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นวิธีดำเนินการวิจัยต่อไป

2.1 ภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้

ในการแบ่งกลุ่มย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้นั้น มีงานวิจัยที่สำคัญและถือว่าเป็นเสาหลักของการศึกษาภาษาถิ่น เนื่องจากเป็นงานบุกเบิกที่มีความครอบคลุมและเป็นต้นแบบของงานอื่นๆ ต่อมา นั่นคืองานของ J. Marvin Brown (1965) เรื่อง From Ancient Thai to Modern Dialects ในงานวิจัยนี้ Brown ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยที่ใช้พูดในท้องถิ่นต่างๆ 60 ถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทยโบราณและทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของแต่ละถิ่นโดยดูจากลักษณะทางภาษา ในงานวิจัยนี้ บราวน์แสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยถิ่นใต้มีวิวัฒนาการมาจากภาษากลุ่มสุโขทัย และสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนครศรีธรรมราชและกลุ่มดากใบ (ดูภาพที่ 2.1)

1. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช บราวน์ได้แบ่งภาษากลุ่มนี้ออกเป็นอีก 2 สาย คือ สายไชยาและสาขานครศรีธรรมราช

1.1 สายไชยา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

1.1.1 ภาษาชุมพร

1.1.2 ภาษาไชยา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

ก. ภาษาระนอง ไชยา (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

หลังสวน (อำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร) และสวี (อำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร)

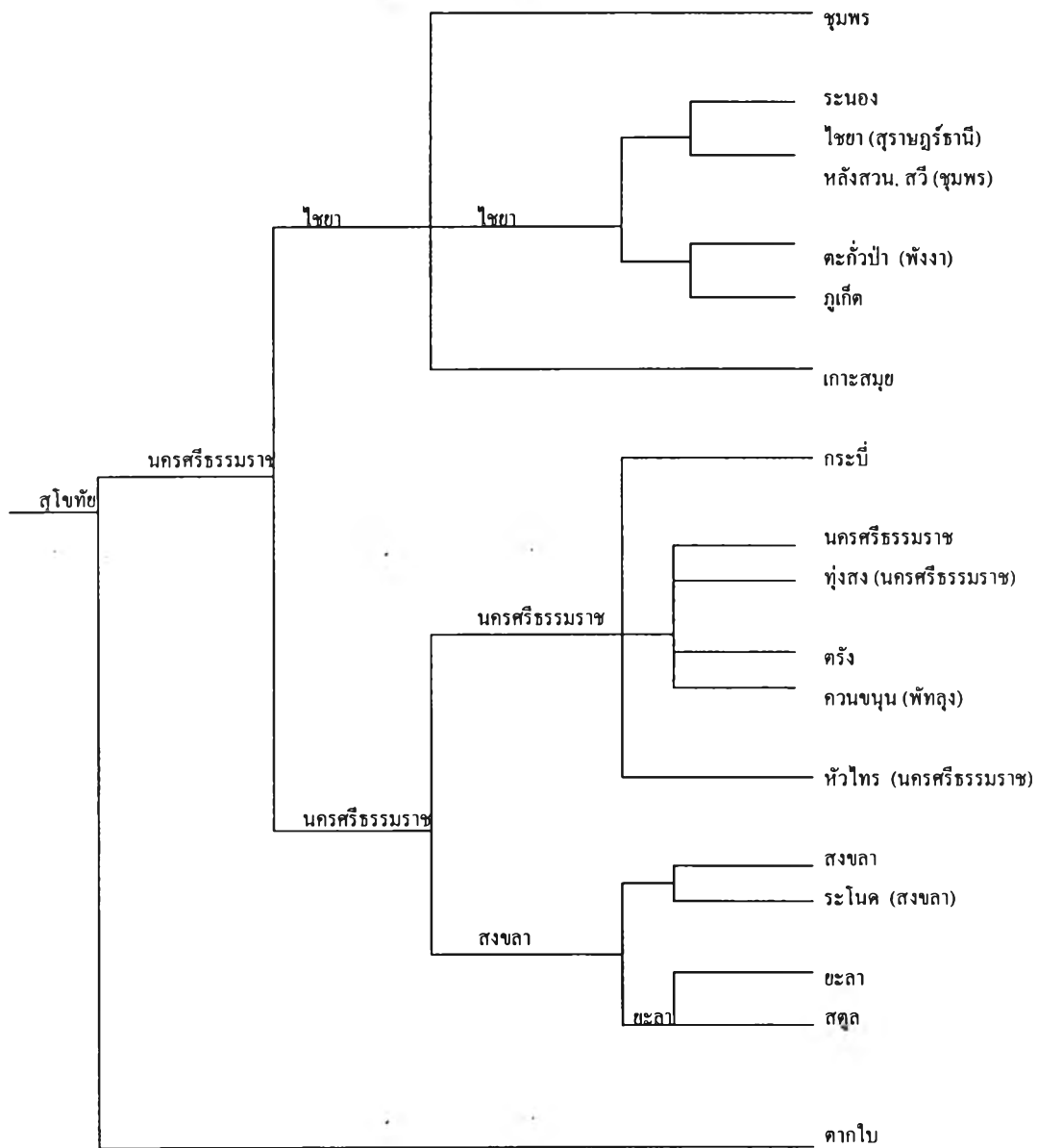
ข. ภาษาตะกั่วป่า (อำเภอหนึ่งในจังหวัดพังงา) และภูเก็ต

1.1.3 ภาษาเกาะสมุย (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

1.2 สาขานครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

- 1.2.1 ภาษานครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ
 - ก. ภาษากระบี่
 - ข. ภาษานครศรีธรรมราช ทุ่งสง (อำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช) ตรัง และควนขนุน (อำเภอหนึ่งในจังหวัดพัทลุง)
 - ค. ภาษาหัวไทร (อำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช)
- 1.2.2 ภาษาสงขลา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ
 - ก. ภาษาสงขลาและระโนด (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลา)
 - ข. ภาษาชะลา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ภาษาชะลาและภาษาสตูล

2. กลุ่มภาษาดากใบ คือ ภาษาที่ใช้พูดกันที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ (ดัดแปลงจากบราวน์, 1965 : 69)

นอกจากงานวิจัยของบราวน์ที่แบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้แล้ว งานต่างๆที่ศึกษาภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้มักเน้นที่กลุ่มของภาษานครศรีธรรมราชเป็นหลัก เช่น ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513) แบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 2 เขต โดยใช้ชื่อเรียกว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เขต 1 และ ภาษาไทยถิ่นใต้เขต 2 ซึ่งในเวลาต่อมา เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัตติย์ (2531) และ อัครา บุญทิพย์ (2535) ได้แบ่งกลุ่มไว้เหมือนกันแต่เรียกชื่อว่า กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ตามลำดับ โดยที่ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกหรือภาษาไทยถิ่นใต้เขต 1 นั้นอยู่ในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ ระนอง พังงา และภูเก็ต ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกหรือภาษาไทยถิ่นใต้เขต 2 นั้นมีผู้พูดอยู่ในจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

ข้อเสนอดังกล่าวมีลักษณะที่สอดคล้องกันกับงานของบราวน์ นั่นคือ สายโซ่ของ บราวน์ จะเหมือนกันกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกของภิญโญ ส่วนสาขานครศรีธรรมราชของ บราวน์จะเหมือนกันกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกของภิญโญ

เมื่อดูการแยกและรวมเสียงวรรณยุกต์จะเห็นว่า ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกจะมีลักษณะเสียงวรรณยุกต์ในช่อง A1 กับ B1 เป็นเสียงเดียวกันเสมอ และ เสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 C2 และ C3 จะเป็นเสียงเดียวกันดังแสดงในภาพที่ 2.2

A	B	C	DL	DS

ภาพที่ 2.2 การแยกและรวมเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก (ม.ร.ว.กัถยา, 2525)

ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกจะมีเสียงวรรณยุกต์ในช่อง A1 และ B1 เป็นเสียงเดียวกันเสมอ เช่นเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ข้อแตกต่างอยู่ที่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C เป็น 3 หน่วยเสียง คือ แยกระหว่าง C1 กับ C2, C3 และ C4 ขณะที่ในภาษาถิ่นใต้ตะวันตกไม่มีการแยกเสียงระหว่าง C1 กับ C2, C3 ดังแสดงในภาพที่ 2.3

A	B	C	DL	DS

ภาพที่ 2.3 การแยกและรวมเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก (ม.ร.ว.กัลยา, 2525)

สำหรับภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยนั้น แม้ว่าบราวน์จัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก แต่ภาษาสมุยมีลักษณะการรวมและแยกเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างออกไปจากภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก นั่นคือ มีลักษณะการรวมและแยกเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C เหมือนกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกคือมีการแบ่งระหว่าง C1 กับ C2, C3 หากดูลักษณะดังกล่าวว่าที่จะจัดภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยไว้ในภาษาลิ้นย่อยตะวันออกมากกว่า นอกจากนี้ยังมีลักษณะเด่นของภาษาถิ่นเกาะสมุยอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจมากคือมีการรวมเสียงระหว่าง B4 กับ C2, C3 อีกด้วย ดังแสดงในภาพที่ 2.4

A	B	C	DL	DS

ภาพที่ 2.4 การแยกและรวมเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นสมุย (Brown, 1965)

นอกจากผลงานวิจัยดังกล่าวแล้ว ยังมีงานวิจัยของ Antony Diller (1976) ที่ได้เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษา โดยได้แบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 6 กลุ่ม (รายละเอียดดังภาพที่ 2.5) ดังนี้

กลุ่ม A ได้แก่ ภาษาชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี

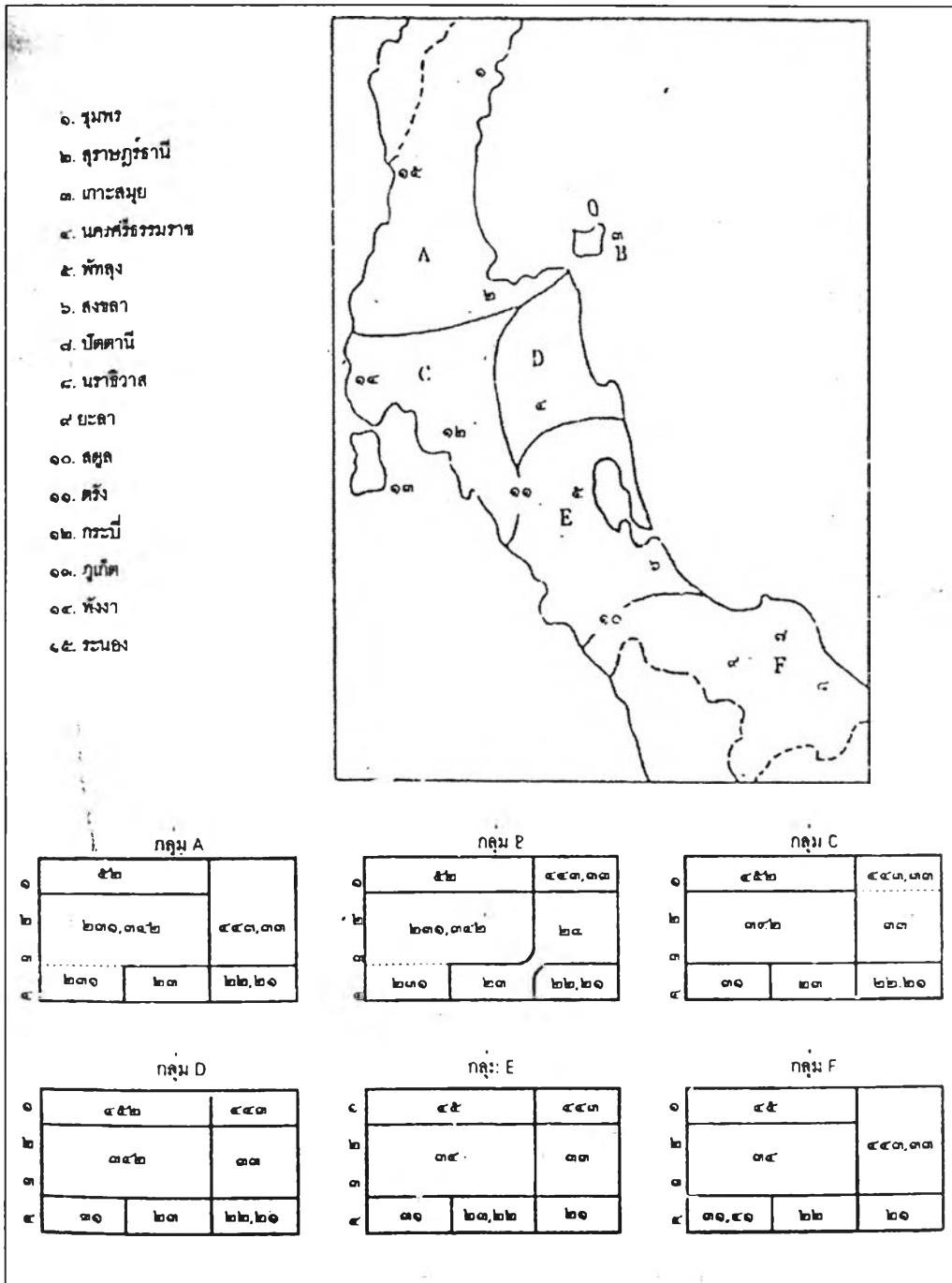
กลุ่ม B ได้แก่ ภาษาเกาะสมุย

กลุ่ม C ได้แก่ ภาษาพังงา กระบี่ ภูเก็ต และตรังบางส่วน

กลุ่ม D ได้แก่ ภาษานครศรีธรรมราช

กลุ่ม E ได้แก่ ภาษาพัทลุง สงขลา ตรังบางส่วน และสตูลบางส่วน

กลุ่ม F ได้แก่ ภาษาสตูลบางส่วน ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

ภาพที่ 2.5 แสดงการแบ่งกลุ่มของภาษาไทยถิ่นใต้เป็น 6 กลุ่ม (ดัดแปลงจากคิลเลอร์, 1976)

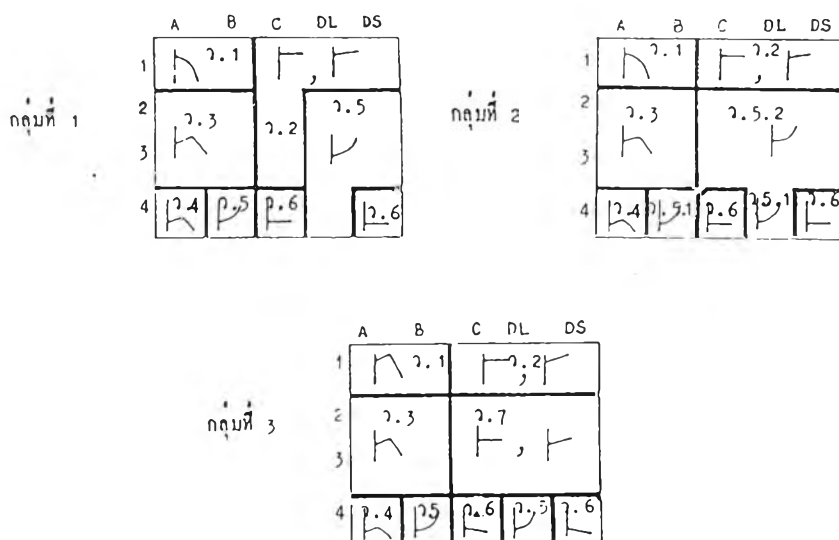
ในงานนี้ เมื่อคิลเลอร์ลากเส้นแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 6 กลุ่มแล้วไม่ได้ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ชัดเจนว่าภาษาที่แตกต่างกันนั้นเป็นบริเวณไหนของจังหวัด เนื่องจากผู้อ่านพอรู้ข้อมูลเพียงเล็กน้อยว่าภาษาที่พูดในจังหวัดภูเก็ตเหมือนกับภาษาที่พูดในกระบี่ แต่ต่างกับภาษาที่พูดในบางส่วนของตรัง และไม่รู้ว่าเป็นภาษาในบริเวณพื้นที่ส่วนไหนของจังหวัดที่มีเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับกลุ่มภาษาภูเก็ต พังงา และกระบี่ (ในกลุ่ม C) และภาษาที่พูดในส่วนไหนของจังหวัดที่มีเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับกลุ่มภาษาพัทลุง (ในกลุ่ม E)

นอกจากนี้ในงานวิจัยของคิลเลอร์ยังได้ผลการวิจัยที่ไม่ตรงกับผลการวิจัยอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในภายหลัง เช่น คิลเลอร์จัดให้จังหวัดตรัง กระบี่ ภูเก็ต และพังงา อยู่ในกลุ่มเดียวกัน คือกลุ่ม C แต่ผลการวิจัยของเจริญขวัญ (2524) ที่ใช้เกณฑ์ลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์มาแบ่งเขตภาษา พบว่าสามารถแบ่งเขตภาษาใน 4 จังหวัดนี้ได้ออกมาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มภาษาภูเก็ตและพังงา และกลุ่มภาษากระบี่และตรัง ซึ่งงานวิจัยของเจริญขวัญได้มีการสุมตัวอย่างอย่างมีระบบและสุมตัวอย่างจากพื้นที่ในเขต 4 จังหวัด ดังนั้นเส้นแบ่งเขตภาษาที่ลากขึ้นนี้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าเส้นแบ่งเขตของคิลเลอร์ และจากผลการวิจัยของเจริญขวัญที่มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ การแยกเสียงวรรณยุกต์ รวมทั้งลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ที่ได้ ยังคงคล้ายคลึงกับงานวิจัยของบราวน์ที่ได้เสนอว่าของภาษาย่อยภูเก็ตและพังงาเป็นกลุ่มภาษาย่อยที่มาจากกลุ่มภาษาไชยา และภาษาย่อยกระบี่และตรังมาจากกลุ่มภาษานครศรีธรรมราช นอกจากนี้หากเปรียบเทียบผลการวิจัยนี้กับงานของธีระพันธ์ เหลืองทองคำและคณะ (2521) ซึ่งศึกษาระบบวรรณยุกต์ และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ จ.สุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ พบว่าสามารถแบ่งภาษาใน 16 อำเภอออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 3 กลุ่ม (ดูภาพที่ 2.6) คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง คีรีรัฐนิคม พุนพิน เมือง และกิ่งอำเภอเตียนซา ซึ่งมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ภาษาในอำเภอกาญจนดิษฐ์ กิ่งอำเภอดอนสัก เกาะสมุย และกิ่งอำเภอพังงัน ซึ่งมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ภาษาในอำเภอนาสาร กิ่งอำเภอเวียงสระ พระแสงพนม และกิ่งอำเภอดาขุน ซึ่งมีวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง

ภาพที่ 2.6 ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ จ.สุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ (ดัดแปลงจากธีระพันธ์และคณะ หน้า 28)

ภาษาใน 4 จังหวัดนี้สัมพันธ์กับภาษาสุราษฎร์ธานี นั่นคือ ภาษาภูเก็ตและพังงามีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับกลุ่มภาษาสุราษฎร์ธานีกลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดพังงาและเป็นกลุ่มที่อยู่ทางตอนเหนือ ตอนกลาง และตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนภาษากระบี่และตรังก็มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์เหมือนกันกับกลุ่มภาษาสุราษฎร์ธานี กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดกระบี่ และเป็นกลุ่มที่อยู่ทางตอนใต้ ตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

นอกจากงานวิจัยของเจริญขวัญแล้ว ยังมีงานวิจัยของจริยา (2525) ซึ่งวิจัยเรื่องระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า ระบบวรรณยุกต์ทั้ง 16 อ่าเภอในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะแตกต่างกันเป็น 2 กลุ่ม (ดูภาพที่ 2.7) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ภาษาที่พูดในอำเภอสิชล ท่าศาลา พรหมคีรี เมือง ปากพั่น เขียวใหญ่ ชะอวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกาทุ่งสง กิ่งอำเภอนาบอน ทุ่งใหญ่ ฉวาง และพิปูน ซึ่งมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ภาษาที่พูดในอำเภอขนอม มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง

	A	B	C	DL	DS
1	ก ^{ว.1}		ก ^{ว.2}		ก
2		ก ^{ว.3}		ก ^{ว.4}	
3	ก		ก		ก
4	ก ^{ว.5}	ก ^{ว.6}	ก ^{ว.7}	ก ^{ว.6}	ก ^{ว.7}

	A	B	C	DL	DS
1	ก ^{ว.1}		ก ^{ว.2}		ก
2		ก ^{ว.3}	ก ^{ว.4}		
3	ก		ก		ก
4	ก ^{ว.5}	ก ^{ว.6}	ก ^{ว.6}	ก ^{ว.6}	ก ^{ว.6}

ภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช กลุ่ม 1

ภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช กลุ่ม 2

ภาพที่ 2.7 ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช
(ดัดแปลงจากจริยา หน้า 50)

เมื่อนำผลการวิจัยนี้มาเปรียบเทียบกับงานวิจัยภาษาถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานีของ ธีระพันธ์และคณะ (2521) พบว่าการแบ่งเขตภาษาย่อยในภาษาถิ่นของจังหวัดนครศรีธรรมราช สัมพันธ์กับการแบ่งเขตภาษาย่อยในภาษาถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี กล่าวคือ ภาษาย่อยกลุ่มที่ 1 ของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช (ได้แก่ภาษาในอำเภอสิชล ท่าศาลา พรหมคีรี เมือง ปาก พนัง หัวไทร เขียวใหญ่ ชะอวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกา พังสง พังใหญ่ ฉวาง พิปูน และกิ่งอำเภอ นาบอน)มีระบบวรรณยุกต์เหมือนกับภาษาย่อยกลุ่มที่ 3 ของภาษาถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ได้แก่ ภาษาในอำเภอ ท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง คีรีรัฐนิคม พุนพิน เมือง และเคียนซา) และภาษาย่อยกลุ่ม ที่ 2 ของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช (ได้แก่ภาษาในอำเภอขนอม ซึ่งมีเขตติดต่อกับ กิ่งอำเภอ ดอนสักของจังหวัดสุราษฎร์ธานี) มีระบบวรรณยุกต์เหมือนกับภาษาย่อยกลุ่มที่ 2 ของภาษาถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ได้แก่ภาษาในกิ่งอำเภอดอนสัก กิ่งอำเภอพงัน อำเภอกาญจนดิษฐ์ และ อำเภอเกาะสมุย)

2.2 วิธีการที่ใช้ในการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาไทย

หลังจากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยถิ่นใต้อำเภอเกาะ สมุยแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไทเพื่อใช้เป็นแนวทางใน การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าในการศึกษาวรรณยุกต์ภาษาตระกูลไทที่ผ่านมาในอดีต นั้น นักวิจัยส่วนใหญ่มีเครื่องมือที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์คือ กล่องวรรณยุกต์ (Tone box) ซึ่งเสนอโดย William J. Gedney (Gedney, 1972 แปลโดยธีระพันธ์ เหลืองทองคำ, 2518) ซึ่ง แสดงวรรณยุกต์ดั้งเดิมในพยางค์เป็น 3 หน่วยเสียง เรียกว่า A B C กับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ใน พยางค์ตายสระเสียงยาว เรียกว่า DL และในพยางค์ตายสระเสียงสั้น เรียกว่า DS กับพยัญชนะต้นที่มี ผลต่อการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ กล่องวรรณยุกต์นี้ใช้ประกอบกับรายการคำสำหรับ ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นคำพยางค์เดียวจำนวน 60 คำ แสดงตารางและรายการคำ 60 คำ กล่อง วรรณยุกต์และรายการคำทดสอบเสียงวรรณยุกต์เป็นเครื่องมือที่เป็นที่นิยมมากในการศึกษา วรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไท เนื่องจากใช้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ง่าย งานวิจัยที่ใช้รายการ คำประเภทนี้ ได้แก่ ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และคณะ (2521) เป็นต้น นักวิจัยระยะต่อมาใช้รายการ คำของเก็ดนีย์เป็นพื้นฐานแล้วนำมาปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม กล่าวคือ มีการลดหรือเพิ่ม จำนวนคำให้เหมาะกับงานวิจัยในแต่ละงาน (เกษมณี, 2526)

ในเวลาต่อมา ม.ร.ว. กัลยา ดิงศกัทธิย์ (Tingsabadh, 1980 อ้างถึงใน พิณรัตน์, 2541) ได้เสนอ การศึกษาวรรณยุกต์ด้วยการใช้รายการคำชุดเทียบเสียง (minimal set) ซึ่งเป็นรายการคำที่มีเสียง พยัญชนะต้นและสระเหมือนกันทุกคำ ต่างกันเฉพาะวรรณยุกต์ รายการคำชุดเทียบเสียงนี้ ประกอบด้วยรายการคำจำนวน 10 คำ จำแนกเป็นคำชุดเทียบเสียงพยางค์เป็นจำนวน 5 คำ ได้แก่ คำ

ข้า ข้า คำ ชูตเทียบเสียงพยางค์ตายสระเสียงยาว จำนวน 2 คำ ได้แก่ ขาด คาค และคำชูดเทียบเสียงพยางค์ตายสระเสียงสั้น จำนวน 2 คำ ได้แก่ ชัด คัด ในบางกรณีอาจเพิ่มคำว่า “กา” เข้ามาในชูดพยางค์เป็นเพื่อใช้ทดสอบระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นที่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง A23 กับ A4 คำที่ปรากฏในคำชูดเทียบเสียง เป็นตัวแทนทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของแต่ละหน่วยเสียง รายการคำทดสอบเรื่องวรรณยุกต์ที่สร้างขึ้นจากคำชูดเทียบเสียง ประกอบด้วย คำแต่ละคำจำนวน 10 ครั้ง เรียงลำดับสลับที่กัน โดยไม่มีคำๆ เดียวกันปรากฏซ้อนกัน รายการคำพยางค์เป็นแยกจากรายการคำพยางค์ตาย

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้ง 2 แบบแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ที่ผ่านมา แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 วิธี คือ

ก. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการฟังเพียงอย่างเดียว วิธีนี้เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลในระยะแรก ได้แก่ งานวิจัยของเกษมณี (2526), ลอรัตน์ (2526) และยาใจ (2531) เป็นต้น โดยที่งานวิจัยของเกษมณี และลอรัตน์ เสนอผลการวิจัยโดยใช้กล่องวรรณยุกต์ประกอบกับการบรรยายศัพท์ลักษณะของวรรณยุกต์โดยละเอียด ส่วนงานวิจัยของยาใจ มีการใช้แผนที่แสดงผลการศึกษา และมีการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย โดยกำหนดศัพท์ลักษณะเพื่อแบ่งความต่างของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละวรรณยุกต์ซึ่งใช้ความรู้ของผู้วิจัยในฐานะเจ้าของภาษาในการตัดสินใจเลือกศัพท์ลักษณะแบ่งความต่าง

ข. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้เครื่องวิเคราะห์เพียงอย่างเดียว ได้แก่ งานวิจัยของอภิญา (2537) โดยวิเคราะห์วรรณยุกต์ด้วยเครื่อง DSP-Sona Graph Model 5500 และใช้โปรแกรม Excel Version 5 แปลงผลเป็นกราฟเส้นแสดงค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยแสดงศัพท์ลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์

ค. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการฟังและเครื่องมือวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ประกอบกัน ได้แก่ งานวิจัยของ Kalaya Tingsabadh (1980) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการฟังและใช้เครื่อง Laryngograph ในการวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ ซึ่งผลจากการฟังและการใช้เครื่องไม่ได้ผลที่สนับสนุนเท่าที่ควร ส่วนในงานของ ม.ร.ว. กัลยา (2533) ใช้การฟังเพื่อวิเคราะห์เสียงหนักเบาและใช้ DSP-Sona Graph Model 5500 วิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐาน ส่วนงานวิจัยของจรยา (2535) ใช้การฟังและเครื่องในการวิเคราะห์เสียง โดยการเลือกคำวิเคราะห์เพื่อนำผลที่ได้ของทั้ง 2 วิธีมาเปรียบเทียบกัน ต่อมางานวิจัยของปัทม์ชนิด (2536) ใช้การฟังเพื่อเลือกพยางค์ที่มีรูปแบบการออกเสียงหนักเบา และงานวิจัยของดารณี (2538) ใช้การฟังเพื่อเลือกคำ ประเภทของคำและจำนวนพยางค์จากข้อมูล โดยที่งานวิจัยทั้ง 4 งานนี้ หลังจากวิเคราะห์ด้วยการฟังแล้วจะใช้เครื่อง DSP-Sona Graph ในการวิเคราะห์หาค่าความถี่มูลฐานของเสียงวรรณยุกต์เพื่อสนับสนุนผลจากการฟังทั้งสิ้น โดยที่ในระยะต่อมาได้มีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพและการใช้งานที่สะดวกขึ้น นั่นคือ โปรแกรม DOS CECIL และ โปรแกรม Win

CECIL ซึ่งใช้ในงานวิจัยของพินรัตน์ (2541) และเนตรนภา (2543) ตามลำดับ ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ได้มีโปรแกรมสำเร็จรูป Praat ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงในการวิเคราะห์เสียงพูด ซึ่งใช้ในงานวิจัยของ กุสุมา (2545)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า รายการคำพูดเทียบเสียงมีความแตกต่างจากรายการคำของ Gedney ตรงที่รายการคำพูดเทียบเสียง ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ด้วยวิธีการทางกลศาสตร์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์คลื่นเสียงต่างๆ แล้วจึงนำเสนอผลด้วยกราฟเส้นที่ผ่านการปรับให้มีพิสัยระดับเสียง 5 ระดับ เพื่อแสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้รายการคำพูดเทียบเสียงและวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางกลศาสตร์ เป็นวิธีการศึกษาที่ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงสูง เพราะไม่ได้อาศัยความสามารถในการฟังของนักวิจัยเพียงอย่างเดียวแต่มีการใช้วิธีการทางกลศาสตร์มาช่วยด้วย นอกจากความถูกต้องของผลการวิเคราะห์แล้ว ในการเก็บข้อมูลด้วยคำพูดเทียบเสียงยังทำได้ง่ายและใช้เวลาเก็บข้อมูลสั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาระบบและสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้

2.3 การศึกษาการแปรของคำศัพท์ ตามรุ่นอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยในภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ขนานไปกับงานวิจัยของศิริรัตน์ (2547) เรื่อง “การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด” แตกต่างกันที่งานวิจัยของศิริรัตน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้คำศัพท์เพื่อตัดสินใจว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาถิ่นย่อยใดของภาษาไทยถิ่นใต้ และเพื่อวิเคราะห์การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และรุ่นอายุของผู้พูด โดยมีจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 140 คน จากทุกตำบลในอำเภอเกาะสมุยซึ่งมีทั้งหมด 7 ตำบล ผู้บอกภาษาจุดเก็บข้อมูลละ 20 คน แบ่งออกเป็น 2 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุ 10-20 ปี จำนวน 10 คน และรุ่นอายุ 60-70 ปี จำนวน 10 คน ในการเก็บข้อมูลศิริรัตน์จะใช้หน่วยบรรดทั้งสิ้น 200 หน่วยบรรด โดยแบ่งหน่วยบรรดออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 50 หน่วยบรรด เพื่อศึกษาคำศัพท์ที่ต่างประเภทกัน ดังนี้

หน่วยบรรดกลุ่มที่ 1 หน่วยบรรดสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น

หน่วยบรรดกลุ่มที่ 2 หน่วยบรรดสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและ
ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก

หน่วยบรรดกลุ่มที่ 3 หน่วยบรรดสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป

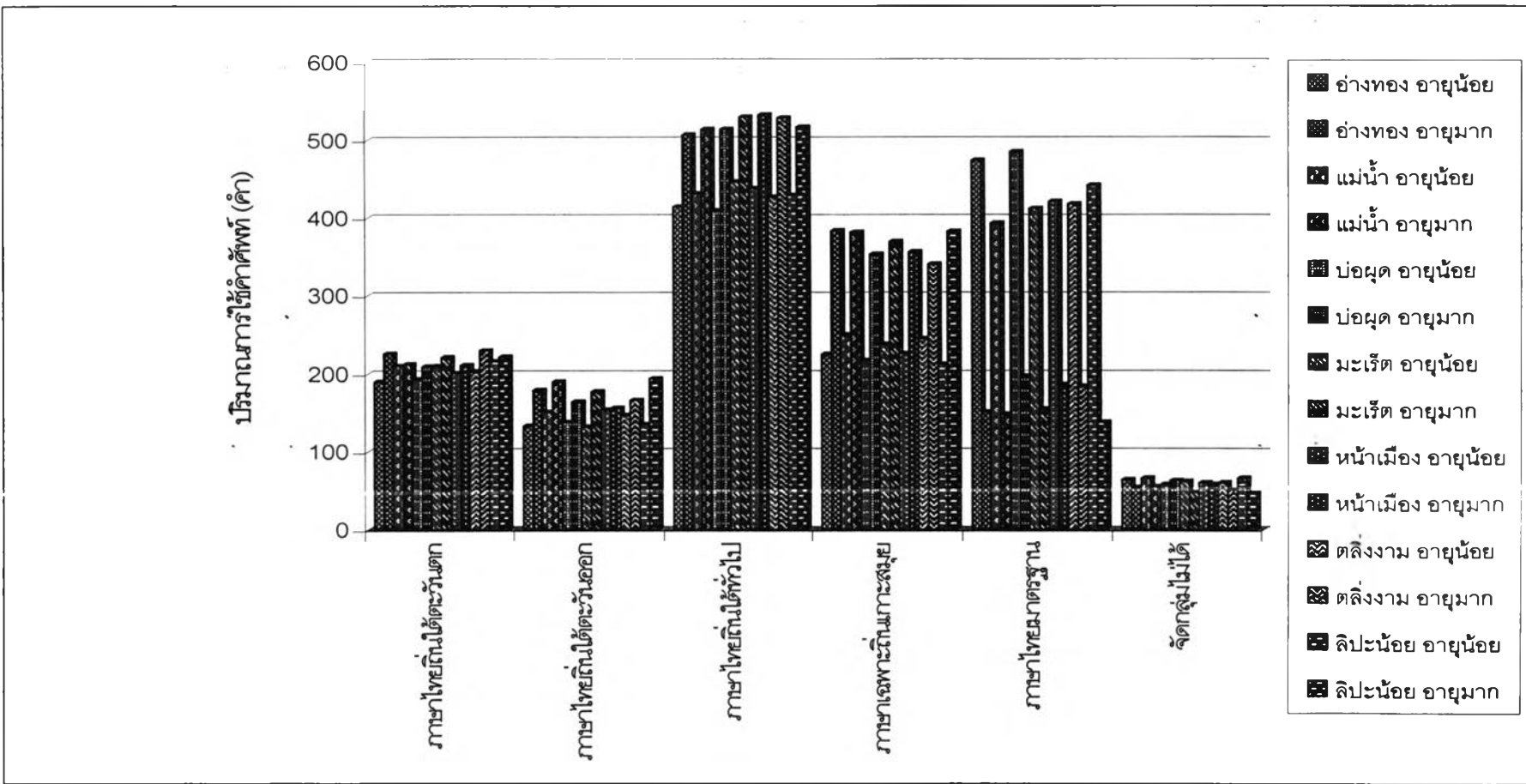
หน่วยบรรดกลุ่มที่ 4 หน่วยบรรดสำหรับศึกษาคำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสม (hybrid language) เนื่องจากผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์หลายประเภทปนกัน ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คำศัพท์เฉพาะถิ่นเกาะ

สมุย คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานและใช้คำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับตำบลและรุ่นอายุมีลักษณะเป็นภาษาลูกผสมในทุกกรณี จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก โดยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยมีความแตกต่างกันในระดับรุ่นอายุ แต่ไม่มีความแตกต่างกันในระดับตำบล นั่นคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมาก และคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยที่ใช้ในตำบลต่างๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งตำบลที่มีนักท่องเที่ยวมากและตำบลที่มีนักท่องเที่ยวน้อย (ภาพที่ 2.8)

เมื่อนำผลการวิจัยของศิริรัตน์มาเทียบกับกับผลการวิจัยชิ้นนี้ จะทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนและจะสามารถตอบคำถามได้ว่า ปัจจุบันผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้มักจะใช้สำเนียงใต้แต่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานจริงหรือไม่

ภาพที่ 2.8 ปริมาณการใช้คำศัพท์แต่ละประเภทของผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุใน 7 ตำบลของอำเภอเกาะสมุย